

A dombra a legelterjedtebb népi hangszer. „Нағыз қазақ қазақ емес, нағыз қазақ домбыра.” – „Egy igazi kazak dombrán is kell tudjon játszani”. Kéthúros pengetős hangszer. A hagyományos dombrás műfajok két nagy csoportra oszthatók: küy – kazak hangszeres népzenei műfaj, nincs ének, maga a hangszer egy történetet mesél el, gyakran tartozik hozzá legenda is, illetve az énekes műfajok (regölés, énekmondás, ajtyysz, zsyrr, terme stb.), ahol a dombra a kísérő hangszer.

A kobyz lószőr húros vonós hangszer. Fából faragják ki, és tevébőrt feszítenek ki rá. Kazahsztánban szent hangszernek tartják, amely régen a sámánok hangszere volt. A kazak hagyomány szerint révültek, gyógyítottak vele. Korkut ata legendája: Korkut ata a türk népek közös hőse, aki a halhatatlanság titkát kereste. Végül rájött, hogy amíg kobyzon játszik, addig nem érheti el őt a halál. Tehát a kobyz egy lélekhangszer, amely összeköti az ember lelkét az Éggel, a világmindenséggel.

Hasonló hangszerek más türk népeknél, legközelebbi „rokonai” a karakalpak, kyrgyz, baskír kobyzok. Az altáji igili, a kínai erhu és a mongol morin huur is hasonló elven működő lószőr húros hangszerek.

A mai kazak zenében a hangszer két változata jelenik meg: 1. kyl kobyz (az ősi, eredeti, lószőr húrral) 2. prima kobyz (klasszikus változat, négy fém húrral, zenekarban a hegedű szerepét tölti be).

Az előadás során mindhárom hangszert megszólaltatom majd, felcsendülnek kazak népdalok, valamint kazak és magyar szerzők művei.

Fekete Artúr

Karantén vagy integráció? – A centrupártok dilemmái a radikális pártok kihívására

Az elmúlt években az európai pártrendszerek mély átalakuláson mentek keresztül. A hagyományos centrupártok – mint a CDU vagy az SPD – fokozatosan elvesztették korábbi hegemoniájukat, miközben a radikális jobboldali erők, például az AfD és a Rassemblement National, a politikai tér meghatározó szereplőivé váltak. Az előadás arra keresi a választ, miként reagáltak a centrista pártok erre a kihívásra, és milyen következményekkel jártak a különböző stratégiáik.

Cas Mudde és más politikatudósok nyomán három válaszminta rajzolódik ki: a politikai karantén, a radikális témák részleges átvétele és a koalíciókötés. Az európai tapasztalatok szerint egyik sem bizonyult tartósan eredményesnek: az elszigetelés a radikálisokat hiteles ellenzékké tette, a tematizáció átvétele a mérsékelt pártok hitelességét ásta alá, míg a koalíciók csupán ideiglenesen csökkentették a szélsőségek erejét.

A vizsgálat második része a magyar politikai fejlődés egy sajátos példáját mutatja be: az 1998 és 2002 közötti Fidesz–FKgP-koalíciót. A Fidesz ekkor nem elszigetelte, hanem fokozatosan integrálta a radikálisabb szereplőket, amivel új politikai dominanciamodellt alakított ki a jobboldalon. Az előadás célja annak feltárása, hogy az európai centрупártok válsága elkerülhetetlen strukturális folyamat-e, vagy létezhetnek olyan nemzeti modellek – mint a magyar példa –, amelyek új mintát kínálnak a radikális kihívások kezelésére.

Fekete Réka Bianka

A digitális Európa kapujában: az Európai Unió szerepe a polgári részvétel jövőjének alakításában

A 21. században a digitalizáció a globális gazdasági és társadalmi fejlődés egyik legmeghatározóbb tényezőjévé vált, amely alapjaiban formálja át mindennapi életünket és a társadalmi működés rendszereit. A digitális tér nemcsak a különböző információk elérésének eszköze, hanem az aktív és teljes körű polgári részvétel elengedhetetlen előfeltétele is. A politikai szereplőknek és intézményeknek fel kell ismerniük a digitális térben rejlő lehetőségeket, és támogatniuk kell azokat a programokat és kezdeményezéseket, amelyek segítik és ösztönzik az állampolgárok aktív bevonását a közéletbe.

Az előadás célja, hogy feltárja, milyen lehetőségeket biztosít az Európai Unió a digitális átállás, a kompetenciáinak fejlesztése, a digitális szakadék csökkentése és az inkluzív digitális társadalom kialakítása érdekében. Hogyan hat ez a folyamat a polgári részvételre, és miként ösztönzi a társadalmat az online térbe történő becsatlakozásra?

A kutatás módszertani keretében 2010-től kezdődően elemeztem a magyar digitális programok, stratégiák átalakulását, továbbá az Európai Unió az EU finanszírozásának hatását a hazai projektekre. Magyarország digitális fejlettségi szintjét uniós viszonylatban a Digitális Gazdaság és Társadalom Index (DESI) mutatói alapján vizsgáltam.

Az EU aktívan vesz részt a digitális tér biztonságának garantálásában és a dezinformáció elleni küzdelemben. Az átállás azonban egyenlőtlen és számos kihívás áll fenn. Ezért a jövőben kulcsfontosságú az EU és a tagállamok közötti együttműködés, a párbeszéd és a közös stratégiai tervezés a digitális társadalom fenntartható fejlődése érdekében. Az új, digitális világba való becsatlakozás mára már nem csupán lehetőség, hanem kényszer is.